

CYFARFOD	Pwyllgor Gwasanaethau Democrataidd
DYDDIAD	20fed Medi 2016
TEITL YR ADRODDIAD	Adroddiadau Blynyddol Aelodau (2015/16)
PWRPAS	Diweddaru'r Aelodau am yr adroddiadau a gyhoeddwyd yn 2015/16 a chynnal trafodaeth fuan am y cyfleoedd a'r rhwystrau at 2016/17
AWDUR	Arwel Ellis Jones, Uwch Reolwr Cefnogaeth Gorfforaethol Vera Jones, Rheolwr Gwasanaethau Democrataidd

1. CYFLWYNIAD

- 1.1 Mae'r pwyllgor yn ymwybodol o'r rheidrwydd sydd ar y Cyngor i wneud trefniadau i aelodau fedru cynhyrchu adroddiad blynyddol os ydynt yn dymuno. Pwrpas yr adroddiadau yw cefnogi cyfathrebu rhwng aelodau etholedig a'r cyhoedd, a hynny trwy gyflwyno gwybodaeth ffeithiol o weithgareddau.
- 1.2 Un ffactor pwysig i'w gadw mewn cof yw'r cyswllt rhwng yr adroddiadau blynyddol a'r papur gwyn a drafodwyd gan y Pwyllgor hwn yn y gorffennol. Roedd y papur gwyn yn ymgynghori ar newid statws adroddiadau blynyddol i fod yn statudol. Bydd y Pwyllgor yn cofio iddo gytuno y dylai cyhoeddi adroddiadau o'r fath fod yn fandadol ar bob aelod. Bydd Aelodau'r Pwyllgor yn ymwybodol ein bod yn disgwyl diweddariad ac arweiniad pellach ar y materion gan y Gweinidog newydd yn ystod yr wythnosau nesaf.
- 1.3 I atgoffa'r Aelodau, mae'r canllawiau gwreiddiol a dderbyniwyd wedi eu cynnwys yn **Atodiad A**.

2. ADRODDIADAU 2015/16

- 2.1 Tros y blynyddoedd diwethaf bu i'r niferoedd Aelodau etholedig sydd wedi dewis cyhoeddi adroddiadau blynyddol gynyddu, ond yn ystod y cyfnod 2015/16, mae'r nifer wedi lleihau.

2012/13	8 adroddiad (peilot o'r drefn)
2013/14	26 adroddiad (gan ddefnyddio templed y tro cyntaf)
2014/15	39 adroddiad
2015/16	29 adroddiad

- 2.2 Gellir gweld yr adroddiadau trwy ddilyn y ddolen isod:
<https://www.gwynedd.llyw.cymru/cy/Cyngor/Cynghorwyr-a-phwyllgorau/Sut-maer-Cyngor-yn-gweithio/Adroddiadau-Blynyddol.aspx>
- 2.3 Wrth i Aelodau lunio eu hadroddiadau, derbyniwyd rhai sylwadau sydd wedi eu crynhoi isod.
- Templed ar gyfer yr adroddiadau.
Roedd rhai Aelodau yn teimlo fod y templed yn rhy gaeth (gweler **Atodiad B**) ac yn eu gorfodi i gynhyrchu adroddiad mewn modd llai lliwgar na'r hyn y byddent yn ei gynhyrchu yn naturiol ee rhywfaint o liw a lluniau. Mae **Atodiad**

C yn cynnwys esiampl o Adroddiad Blynyddol sydd wedi ei gynhyrchu gan Y Cynghorydd Dafydd Meurig sydd â'r cynnwys yn cyd-fynd â'r canllawiau, ond nad yw ar y fformat cyfredol.

- Gwaith golygu adroddiadau
Bu peth gwaith golygu a thrafodaethau gyda'r Aelod perthnasol yn dilyn y gwaith golygu, gyda phob aelod yn fodlon gyda'r cynnwys cyn ei gyhoeddi.
- Presenoldeb mewn pwyllgorau.
Cafwyd peth rhwystredigaeth fod y data a gyhoeddwyd yma yn wahanol i beth oedd yr Aelodau wedi disgwyl ei weld o'u cofnod personol.
- Data yn y tabl hyfforddiant
Cafwyd peth rhwystredigaeth fod y data a gyhoeddwyd yma yn anghywir ac unwaith eto yn wahanol i'r hyn a nodwyd gan yr Aelod unigol. Yn ychwanegol cwestiynwyd a oes diben nodi nifer o oriau o hyfforddiant a fynychwyd?
- Modern.gov .
Yn anffodus, ni fu'n bosib sicrhau fod Modern.Gov wedi gallu cynhyrchu yr ystadegau uchod (presenoldeb cyfarfodydd a hyfforddiant) yn awtomatig. Sgil effaith hyn oedd y gyrrwyd y templed allan l Aelodau yn wag ac yna llenwi y wybodaeth am hyfforddiant a phresenoldeb ar ôl ei derbyn yn ôl - efallai i hyn effeithio ar y nifer a ddanfonodd ymatebion yn eu hol.

Noder fod datblygiadau wedi digwydd gan y Tim Gwasanaethau Democrataidd er mwyn cywiro'r sefyllfa yma, a bellach mae data am bresenoldeb mewn fforymau ardal, cyfarfodydd paratoi craffu, a chyfarfodydd ymchwiliadau craffu yn cael ei gyhoeddi trwy Modern.gov. ac felly ar gael yn syth ar y safle we.

- Amserlen.
Nodwyd bod yr amserlen eleni wedi bod yn dynn, yn enwedig o ystyried bod Cynghorwyr yn gweithio tuag at gyfnod y gwyliau.
- Materion cyffredinol
Mae gwarsi i'w dysgu gan y tîm wnaeth y gwaith ar gyfer gwneud y gwaith yn y dyfodol ac mae cynlluniau ar y gweill eisoes i newid y drefn.

2.4 Ar hyn o bryd rydym yn parhau i ddisgwyl arweiniad terfynol ar y gofynion ar gyfer adrodd yn 2017 gan y Gweinidog Mark Drakeford. Noder y bydd y cyfnod yn cyd-fynd â chyfnod etholiadau Llywodraeth Lleol. Yr arweiniad a dderbyniwyd yn flaenrol oedd na fyddai aelodau yn cyhoeddi adroddiadau blynyddol hyd ar ôl yr etholiadau, sef ym Mehefin / Gorffennaf 2017 yn dilyn eu ail-ethol.

3.0 ARGYMHELLIAD

3.1 Gofynnir i'r Pwyllgor Gwasanaethau Democrataidd ystyried y sylwadau uchod a chynnig sylwadau agoriadol ar y drefn tra fo pethau'n ffres yn y cof.

ADRODDIADAU BLYNYDDOL AELODAU O AWDURDOD LLEOL

Cyflwyniad

Mae Rhan 1 o Fesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011 (“y Mesur”) yn cynnwys darpariaethau a fwriadwyd i gryfhau democratiaeth leol. Mae Pennod 1 o’r Rhan honno’n ymwneud â’r gefnogaeth a roddir i aelodau o awdurdod lleol ac mae adran 5 o’r bennod honno’n cyfeirio at baratoi adroddiadau blynyddol ar gyfer yr aelodau hyn. Cyhoeddir y canllawiau statudol hyn o dan adran 5(4) o’r Mesur. Mae’r canllawiau yn ymwneud â threfniadau awdurdodau lleol i lunio adroddiadau blynyddol.

Yr hyn sy’n ofynnol yn ôl y Mesur

Mae adran 5 yn ei gwneud yn ofynnol i gynghorau sir a chynghorau bwrdeistref sirol (awdurdodau lleol) sicrhau bod pob un o’u haelodau etholedig yn gallu llunio adroddiad blynyddol ar ei weithgareddau fel aelod o’r cyngor yn ystod y flwyddyn a aeth heibio. Mae hyn yn cynnwys galluogi unrhyw aelod o weithrediaeth y cyngor i adrodd ar ei weithgareddau fel aelod o’r weithrediaeth. Rhaid i’r cyngor dan sylw gyhoeddi unrhyw adroddiadau y bydd aelodau o gyngor sir neu gyngor bwrdeistref sirol yn eu llunio. Gall yr awdurdod lleol bennu amodau/terfynau ar yr hyn sy’n cael ei gynnwys mewn adroddiad.

Rhaid i’r awdurdod lleol roi cyhoeddusrwydd i’w drefniadau ar gyfer cyhoeddi adroddiadau blynyddol, ac wrth wneud y trefniadau hynny, rhaid iddo roi sylw i’r canllawiau hyn.

Canllawiau

Dyletswyddau awdurdod lleol - Rhaid i awdurdod lleol wneud trefniadau sy’n galluogi ei aelodau i lunio adroddiadau blynyddol. Mae hyn yn golygu bod rhaid iddo ddweud wrth ei aelodau sut i’w llunio ac erbyn pryd i’w llunio.

Mae’r Mesur, yn adran 8 a’r adrannau sy’n dilyn, yn nodi mai’r Pennaeth Gwasanaethau Democratiaidd sy’n cyflawni swyddogaethau gwasanaethau democratiaidd, fel y’u diffinnir yn adran 9. Mae hyn yn cynnwys darpariaeth i roi cymorth a chyngor i aelodau i’w cynorthwyo i gyflawni eu swyddogaethau, ac mae trefnu proses yr adroddiadau blynyddol yn perthyn i’r categori hwn. Mae’r Mesur yn atal y Pennaeth Gwasanaethau Democratiaidd rhag rhoi cymorth a chyngor i aelod yn ymwneud â chyflawni ei swyddogaethau gweithredol fel aelod o weithrediaeth. Er hynny, nid yw llunio adroddiad blynyddol yn swyddogaeth weithredol ynddi’i hun, hyd yn oed os yw’n cyfeirio at weithgareddau’r cynghorydd fel aelod o’r weithrediaeth. Rhagwelir y bydd yr adroddiadau blynyddol cyntaf yn cael eu cyhoeddi erbyn diwedd mis Mehefin 2013 fan bellaf.

Cyhoeddi adroddiadau

Mater i’r awdurdod lleol yw penderfynu sut y bydd yn cyhoeddi adroddiadau blynyddol. Disgwylir i’r awdurdod gynnwys dolen i adroddiadau blynyddol yr aelodau, o leiaf, a hynny ar y rhan honno o wefan yr awdurdod sy’n dangos manylion aelodau unigol. Nid oes disgwyl i’r awdurdod drefnu unrhyw gyhoeddusrwydd y tu hwnt i hyn,

ac os yw'n penderfynu rhoi cyhoeddusrwydd pellach i'r adroddiadau, dylai ofalu ei fod yn gwneud yr un ddarpariaeth ar gyfer pob aelod. Felly, os bydd aelod yn gofyn i awdurdod roi mwy o gyhoeddusrwydd i'w adroddiad, dylid gwrthod y cais hwnnw oni bai fod mwy o gyhoeddusrwydd yn cael ei roi i adroddiad pob aelod.

Dylai awdurdodau lleol hefyd sicrhau bod eu gwefan yn cynnwys gwybodaeth ynglŷn â chyflwyno adroddiadau blynyddol a sut y gall aelodau'r cyhoedd eu gweld.

Cynnwys yr adroddiadau

Prif bwrpas yr adroddiadau yw galluogi aelodau'r cyhoedd i ddod o hyd i wybodaeth am weithgarwch eu cynghorydd lleol. Gall awdurdodau lleol roi eu cyfyngiadau eu hunain ar gynnwys adroddiadau. Dim ond gwybodaeth ffeithiol y dylai adroddiadau blynyddol ei chynnwys. Mae hynny'n awgrymu mai gwybodaeth am gyfarfodydd, digwyddiadau, cynadleddau ac ati a fynychwyd gan y cynghorydd y dylid ei chynnwys yn bennaf, ynghyd ag unrhyw weithgareddau hyfforddi a datblygu. Er y gallai fod yn dderbyniol cynnwys gwybodaeth fod aelod "wedi gwneud sylwadau ar ran yr ymgyrch i achub yr ysbyty lleol yn y ffyrdd canlynol", ni fyddai'n dderbyniol dweud fod aelod "wedi llwyddo i achub yr ysbyty lleol yn sgil ei ymdrechion ar ran ei etholwyr."

Yn yr un modd, dylid osgoi cynnwys gwybodaeth mewn adroddiadau yn ymwneud â gweithgareddau a gwblhaodd yr aelod y tu hwnt i'w rôl fel cynghorydd. Felly, er y byddai'n dderbyniol cynnwys gwybodaeth am araith a roddodd aelod mewn cynhadledd yr oedd yn ei mynychu yn rhinwedd ei rôl yn y cyngor, ni fyddai'n dderbyniol cyfeirio at araith a roddodd mewn cynhadledd plaid wleidyddol, er enghraifft, ac yntau yno fel cynrychiolydd cangen leol ei blaid. Dylid gofalu hefyd nad yw'r adroddiad yn cynnwys gwybodaeth y gellid ei dehongli fel beirniadaeth o aelod arall. Er enghraifft, ni fyddai'n dderbyniol i aelod gymharu ei bresenoldeb neu ei weithgareddau â rhai aelod arall neu aelodau eraill.

Awgrymir y dylid cynnwys yr eitemau safonol canlynol:

- Rôl a chyfrifoldebau – gan gynnwys manylion aelodaeth o bwyllgorau a chyrrff allanol, cofnodion presenoldeb yn y rhain ac yn y cyngor llawn.
- Gweithgarwch lleol – manylion unrhyw gymorthfeydd a gynhaliwyd a sylwadau a wnaed ar ran etholwyr, a chanlyniadau'r rhain.
- Prosiectau mawr – manylion unrhyw fentrau neu brosiectau lleol, sirol neu ranbarthol y bu'r aelod yn rhan ohonynt.
- Dysgu a datblygu – manylion digwyddiadau hyfforddi a datblygu a fynychwyd neu a ddilynwyd, a chynadleddau a seminarau a fynychwyd.

Atodiad B – Tabled Adroddiad Cyfredol

ADRODDIAD BLYNYDDOL - 2015/16

Cynghorydd:	Grŵp:																									
Ward:																										
Bwriad yr adroddiad blynyddol: Pwrpas yr Adroddiad Blynyddol yw i gynorthwyo etholwyr i wybod mwy am waith a gweithgareddau eu haelodau etholedig yn ystod y flwyddyn.																										
Rôl a chyfrifoldebau: <i>Dylid nodi yma y rolau a chyfrifoldebau ar wahanol bwyllgorau'r Cyngor.</i>																										
Gweithgareddau etholaethol: <i>Cyfle i nodi ffeithiau am weithgaredd sydd wedi digwydd yn eich etholaeth yn ystod 2015/16.</i>																										
Mentrau a gweithgareddau eraill: <i>Ee Cadeirydd Cyngor Cymuned</i>																										
Bu i mi fynychu'r Pwyllgorau canlynol:																										
<table border="1"><thead><tr><th>PWYLLGOR</th><th>NIFER CYFARFODYDD*</th><th>PRESENNOL</th><th>YMDDIHEURO</th><th>ABSENNOL</th></tr></thead><tbody><tr><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr></tbody></table>		PWYLLGOR	NIFER CYFARFODYDD*	PRESENNOL	YMDDIHEURO	ABSENNOL																				
PWYLLGOR	NIFER CYFARFODYDD*	PRESENNOL	YMDDIHEURO	ABSENNOL																						
* NIFER CYFARFODYDD Y PWYLLGOR YN YSTOD 2015/16																										
Canran Presenoldeb: XX%																										
Roeddwn yn absennol o'r Pwyllgorau a nodir oherwydd: <i>Dylid nodi rhesymau dilys yma</i>																										
Bu i mi gymryd rhan yn y cyfarfodydd, seminarau, ymchwiliadau a gweithdai ychwanegol canlynol: <i>Ee Fforwm Craffu, Ymchwiliad Craffu Cludiant Addysg Ôl-16 Gweithdy Cynllun Strategol, Gweithdy Arbedion</i>																										
Bu i mi gynrychioli Cyngor Gwynedd ar y cyrff allanol neu'r cyfarfodydd canlynol:																										
Bu i mi fynychu'r sesiynau hyfforddiant Dysgu a Datblygu canlynol:																										
	Dyddiad																									
Cyfanswm nifer o oriau:																										

Atodiad C – EsiampI o Adroddiad Blynyddol Ble Ni Ddefnyddiwyd y Templed

ADRODDIAD BLYNYDDOL - 2015/16

Cynghorydd
Dafydd
Meurig

Ward
Arllechwedd

Pwrpas yr adroddiad yma yw i gynorthwyo etholwyr i wybod mwy am waith a gweithgareddau eu haelodau etholedig yn ystod y flwyddyn.

Rwyf yn aelod o'r Cabinet ers Ionawr 2015, gyda chyfrifoldeb dros Eiddo, Trafnidiaeth, Cynllunio, a Gwarchod y Cyhoedd

Prif Weithgareddau Etholaethol

- Llifogydd:** Yn dilyn llifogydd San Steffan 2015, llwyddais i berswadio Prif Weinidog Cymru i addo ariannu Cynllun Atal Llifogydd Talybont / A55 gwerth £1.9 miliwn. Mae'r gwaith wedi dechrau a bydd wedi ei gwblhau erbyn Awst 2016.
- Economi:** Llwyddiant wrth ddwyn pwysau ar Lywodraeth Cymru i drafod gyda datblygwyr sydd â diddordeb mewn sefydlu busnesau ar ystâd Parc Bryn Cegin.
- Llinellau Ffôn:** Llwyddiant wrth gael gadarnhad gan BT eu bod am wella'r ddarpariaeth rhwng Llanllechid ac Abergwyngregyn.
- Foel Ogwen:** Wedi cael addewid gan Cartrefi Cymunedol Gwynedd y byddant yn dymchwel garejis Foel Ogwen, er mwyn ehangu'r cae chwarae. Yn dal i bwysu arnynt i symud ymlaen i wneud y gwaith o fewn y flwyddyn nesaf.
- Cynllunio:** Cynrychioli etholwyr gyda materion cynllunio yn Abergwyngregyn, Llanllechid a Phorth Penrhyn.
- Cymorthfeydd:** Cynnal cymorthfeydd rheolaidd gydag Alun Ffred Jones AC a Hywel Williams AS yn Abergwyngregyn, Llandygái a Thalybont.
- Cyffrediniol:** Rhoi cymorth i nifer o etholwyr gyda materion megis digartrefedd, tipio slei bach, torri coed, clirio afonydd, biniau baw ci, caeau chwarae, a gwlaau cocos Aber Ogwen.

Prif Weithgareddau Cymunedol

- Partneriaeth Ogwen:** Cadeirydd y cwmni cymunedol sydd wedi dod a gwasanaethau yn ôl i ardal Dyffryn Ogwen. Bellach mae'r cwmni'n cyflogi tri pherson lleol, ac wedi agor siop gymunedol ym Methesda - Siop Ogwen - drwy gydweithrediad â Neuadd Ogwen.
- Ynni Ogwen:** Cyfarwyddwr cwmni cymunedol sydd wedi llwyddo i godi bron i hanner miliwn o bunnau'n lleol, i ddatgylbu cynllun trydon dŵr cymunedol ar yr Afon Ogwen. Mae'r gwaith adeiladu ar fin dechrau.
- Cwmni Adwy:** Cyfarwyddwr ac Ysgrifennydd y cwmni nid-am-elw sy'n gosod eiddo ar rhent fforddiadwy i fusnesau lleol yn hen ardaloedd chwareli Gwynedd.
- Balchder Bro:** Wedi ymuno gyda'r criw gwirfoddol sy'n tacluso a chasglu ysbwriel o gwmpas yr ardal, a bum yn helpu i osod basgedi crog ar eiddo yn stryd fawr Bethesda.
- Eryrod Eira:** Aelod o'r grŵp cymunedol sy'n clirio palmentydd Dyffryn Ogwen pan fo eira.
- Chwarel y Penrhyn:** Aelod o bwyllgor cyswllt sy'n rhannu gwybodaeth rhwng y Chwarel a'r gymuned.
- Llandygái:** Aelod o bwyllgor Neuadd Talgái. Yn ystod y flwyddyn bum yn helpu gyda chinio Nadolig pensynwyr fy ward.
- Ysgolion:** Bu i mi wasanaethu ar Gorff Llywodraethu Ysgol Llandygái yn ystod y flwyddyn.

Presenoldeb

Y Cyngor	4 / 5
Y Cabinet	9 / 10
Pwyllgor Craffu Cymunedau	1 / 2
Pwyllgor Craffu Corfforaethol	1 / 1
Pwyllgor Apelau Cyflogaeth	3 / 3
Pwyllgor Polisi Cynllunio ar y Cyd (Cadeirydd)	4 / 4
Panel Polisi Cynllunio ar y Cyd (Cadeirydd)	5 / 5
Fforwm Ardal Bangor-Ogwen	2 / 3
Pwyllgor Rheoli Traeth Lafan (Cadeirydd)	1 / 1
Bwrdd Trafnidiaeth Canolbarth Cymru	2 / 2
Bwrdd Trafnidiaeth Gogledd Cymru	2 / 2
Gweithgor Cae Ceffyl	1 / 1

Canran Presenoldeb **90%**

Sesiynau Eraill

Bu i mi gymryd rhan yn y canlynol:

Cynhadledd Cynllunio Cymru, Caerdydd
Gweithdai Her Gwynedd
Sesiwn Strategaeth Pobl Hŷn
Seminar Sefyllfa Ariannol y Cyngor
Sesiynau gwybodath Grid Cenedlaethol
Codi ymwybyddiaeth Deddf Cynllunio Cymru
Seminar Cynllun Datblygu Lleol ar y Cyd
Grŵp Llywio anghenion Ilety Sipsiwn a Theithwyr
Ymchwiliad i gytundebau cynllunio Adran 106
Gweithdy ar y Ddeddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant
Ymgynghori Cynllunio - TAN20

Hyfforddiant

Cyfanswm nifer o oriau **xx**